

POSTANOWIENIE

Dnia 13 lipca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz

w sprawie z wniosku Skarbu Państwa - Naczelnika Urzędu Skarbowego w W.
przy uczestnictwie M.S.

o orzeczenie zakazu prowadzenia działalności gospodarczej,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 13 lipca 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika postępowania
od postanowienia Sądu Okręgowego w L.
z dnia 12 sierpnia 2016 r., sygn. akt VI Ga (...),

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i
zasądza od skarżącego na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii
Generalnej 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu
kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną uczestnika postępowania M.S. od postanowienia Sądu Okręgowego w L. z dnia 12 sierpnia 2016 r. Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania

przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 3 k.p.c. Przesłanki te nie zostały spełnione.

Powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), a więc zagadnienia, które wiąże się z określonym przepisem prawnym i którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw, wymaga jego precyzyjnego sformułowania i wskazania argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen (zob. m. in.: postanowienie SN z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11). Chodzi przy tym o zagadnienie nowe, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju jurysprudencji.

Wskazane jako istotne zagadnienie prawne dotyczy dopuszczalności orzekania o zakazie prowadzenia działalności gospodarczej/pozbawieniu prawa prowadzenia działalności gospodarczej na innej podstawie, niż wskazana we wniosku. Problem ten skarżący związał z art. 321 § 1 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c. i art. 376 ust. 1 zdanie trzecie ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe (t. j. Dz. U. z 2016 r., poz. 2171 z późn. zm., dalej jako „p.u.”, w poprzednim brzmieniu: Prawo upadłościowe i naprawcze - „p.u.n.”).

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, pomimo jego obszerności, nie ma argumentów wskazujących na możliwość zaistnienia rozbieżnych ocen zaprezentowanych problemów; argumentacja skarżącego jest jednostronna. Należy też zauważyć, że relacja art. 373 p.u.n. i art. 374 p.u.n. była już przedmiotem orzecznictwa Sądu Najwyższego. Wyjaśniono, że w art. 373 p.u.n. zostały określone przesłanki orzeczenia zakazu prowadzenia działalności gospodarczej, których dopełnieniem jest kwalifikowana niewypłacalność dłużnika, opisana w art. 374 p.u.n., a postępowaniem w sprawie o orzeczenie zakazu „o którym mowa w art. 373” jest również postępowanie wszczęte na podstawie art. 374 ust. 1 p.u.n. (zob. postanowienie SN z dnia 23 marca 2006 r., sygn. akt IV CSK 35/05, OSNC 2007, nr 1, poz. 14). Sądy w niniejszej sprawie orzekały o tym samym zakazie, który był objęty złożonym wnioskiem, w szczególności o tej samej materialnoprawnej przesłance niewypłacalności, skutkującej orzeczeniem zakazu. Należy podkreślić, że to na sądzie orzekającym spoczywa obowiązek dokonania z urzędu subsumpcji pod właściwą normę prawa materialnego roszczenia procesowego zgłoszonego w sprawie. Strona nie ma nawet obowiązku wskazywania podstawy prawnej roszczenia, a o zastosowaniu konkretnej normy prawnej decyduje podstawa faktyczna. Również wskazanie alternatywnej podstawy materialnej roszczenia, bez zmiany żądania i okoliczności faktycznych je uzasadniających, nie stanowi przedmiotowej zmiany powództwa. W orzecznictwie podnosi się także, iż dopuszczalna jest zmiana kwalifikacji prawnej ustalonego stanu faktycznego, także w postępowaniu drugoinstancyjnym, skoro bowiem ta określona w pozwie czy wniosku nie wiąże sądu, to taka zmiana nie stanowi orzekania ponad żądanie (zob. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 30 listopada 2016 r., III CSK 351/15, z dnia 21 maja 2009 r., V CSK 439/08, z dnia 5 lipca 2013 r., sygn. akt IV CSK 734/12, nie publ., z dnia 25 czerwca 2015 r., sygn. akt V CSK 528/14, OSNC Zbiór Dodatkowy D/2016, poz. 73).

Skarżący podniósł, że postępowanie apelacyjne jest dotknięte nieważnością, ponieważ Sąd drugiej Instancji, rozpoznając apelację uczestnika z naruszeniem gwarantowanej konstytucyjnie zasady dwuinstancyjności postępowania sądowego, rozstrzygnął zagadnienia, które nie stanowiły przedmiotu rozpoznania Sądu pierwszej Instancji, w szczególności orzekł o żądaniu wniosku z punktu widzenia

przepisu art. 374 ust. 1 p.u.n., pozbawiając tym samym uczestnika jednej z instancji.

Należy powtórzyć, że przyjęcie innej kwalifikacji prawnej, czy jej zmiana przy orzekaniu o tym samym zakazie, nie prowadzi ani do pozbawienia strony możliwości obrony swych praw, ani do stwierdzenia, że w ten sposób została pozbawiona instancji (zob. wyrok jak wyżej).

W niniejszej sprawie dodatkowo o braku nieważności postępowania decyduje wspomniana wyżej okoliczność, tj. to, że sądy orzekały o tym samym zakazie, który był objęty złożonym wnioskiem, w szczególności o tej samej materialnoprawnej przesłance niewypłacalności skutkującej orzeczeniem zakazu. Skarżący miał w zakresie tego samego zakazu możliwość prezentowania swego stanowiska w toku dwuinstancyjnego postępowania.

Wobec powyższego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 520 § 3 k.p.c. w zw. z art. 376 ust. 1 zdanie trzecie p.u.